

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. kovo 22 d.
(OR. en)

8155/24

Tarpinstitucinė byla:
2024/0069(NLE)

SOC 234
EMPL 136
ECOFIN 358
EDUC 102
JEUN 67

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

nuo:	Europos Komisijos generalinės sekretorės, kurios vardu pasirašo direktorė Martine DEPREZ
gavimo data:	2024 m. kovo 21 d.
kam:	Europos Sąjungos Tarybos generalinei sekretorei Thérèse BLANCHET
Komisijos dok. Nr.:	COM(2024) 133 final
Dalykas:	Pasiūlymas TARYBOS REKOMENDACIJA dėl sustiprintos stažuočių kokybės sistemos

Delegacijoms pridedamas dokumentas COM(2024) 133 final.

Pridedama: COM(2024) 133 final

EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2024 03 20
COM(2024) 133 final

2024/0069 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl sustiprintos stažučių kokybės sistemos

{SEC(2024) 97 final} - {SWD(2024) 66 final} - {SWD(2024) 67 final} -
{SWD(2024) 68 final}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Savo politinėse gairėse¹ Pirmininkė U. von der Leyen pabrėžė, kad reikia stiprinti Europos socialinę rinkos ekonomiką ir skatinti ekonomikos augimą, kuris padeda kurti kokybiškas darbo vietas, ypač jaunimui.

Jaunimo nedarbas tebėra nuolatinė problema ES, nes jaunimo nedarbo lygis yra daugiau nei du kartus didesnis už bendrą nedarbo lygį². Ypatingas uždavinys – aktyvinti daugiau nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo (NEET jaunimo), kuris taip pat susiduria su specifinėmis kliūtimis, trukdančiomis jam dalyvauti darbo rinkoje. Todėl Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų plane³ nustatytas tikslas pagerinti 15–29 m. NEET jaunimo užimtumo perspektyvas ir iki 2030 m. sumažinti šių jaunuolių dalį nuo 12,6 proc. (2019 m.) iki 9 proc.

Stazuotės gali būti galimybė jaunimui įgyti praktinės ir profesinės patirties, patobulinti savo įgūdžius ir taip turėti geresnes galimybes patekti į darbo rinką. Stazuotės gali padėti darbdaviams pritraukti, mokyti ir išlaikyti savo darbuotojus. Tačiau stazuotės vertingumas priklauso nuo jos kokybės. Kokybiškai stazuotei reikia tinkamų ir skaidrių darbo sąlygų ir tinkamo mokymosi turinio. Be to, įtraukios stazuotės gali padėti visiems, įskaitant pažeidžiamoje padėtyje esančius jaunuolius, patekti į darbo rinką.

Atlikus Europos darbo jėgos tyrimo (EDJT) duomenimis pagrįstus skaičiavimus nustatyta, kad ES yra 3,1 mln. stazuotojų (2019 m. duomenys), iš kurių 1,6 mln. yra apmokami stazuotojai, o 1,5 mln. – neapmokami. Vis daugiau ES stazuotojų dalyvauja tarpvalstybinėse stazuotėse (21 proc. stazuotojų 2023 m., palyginti su 9 proc. 2013 m.)⁴, o tai rodo stazuotojų potencialą prisidėti prie sąžiningo darbo jėgos judumo ES. Iš skaičiavimų taip pat matyti, kad 2019 m. apie 370 000 apmokamų stazuotojų⁵ atliko ilgalaikes (daugiau nei 6 mėnesių) stazuotes, įskaitant vieną po kitos vykusias ir (arba) pakartotines pas tą patį darbdavį atliktas stazuotes. Apie 100 000 iš šių stazuotojų atliko ilgalaikes stazuotes, kurių mokymosi turinys buvo prastas⁶.

2014 m. Tarybos rekomendacija dėl stazuotojų kokybės sistemos yra svarbus atskaitos taškas nustatant, kas yra kokybiška stazuotė. Joje pateikiamos stazuotojų, kurios neįtraukiamos į švietimo programas, ir privalomo profesinio mokymo gairės.

¹ Kitos kadencijos Europos Komisijos (2019–2024 m.) politinės gairės. „Daugiau siekianti Sąjunga. Mano Europos darbotvarkė“. Paskelbta [internete](#).

² Jaunimo (15–25 m.) nedarbo lygis 2024 m. sausio mėn. siekė 14,9 proc., palyginti su 6,0 proc. bendru (20–64 m. asmenų) nedarbo lygiu (Eurostatas).

³ [COM\(2021\) 102 final](#).

⁴ [Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 523 \(2964 / FL523\)](#).

⁵ Šis skaičius neapima stazuotojų, kurias privaloma atlikti norint įgyti profesiją.

⁶ Šie skaičiai turėtų būti aiškinami atsargiai, nes jie grindžiami greitosios „Eurobarometro“ apklausos Nr. 523 rezultatais (stazuotes, kurios iš viso truko ilgiau nei 6 mėnesius, atlikusių stazuotojų, kurie taip pat nurodė, kad neišmoko profesionaliai naudingų dalykų, dalis) ir EDJT duomenimis apie apmokamų stazuotojų skaičių.

2023 m. vertindama šią Tarybos rekomendaciją⁷ Komisija nustatė požymių, kad stažuoočių kokybės sistema turėjo teigiamą poveikį stažuoočių kokybei ES. Komisija taip pat patvirtino, kad stažuotės ir toliau yra svarbi priemonė, padedanti jaunimui patekti į darbo rinką. Be to, kokybiškos stažuotės gali būti naudingos kvalifikacijos kėlimo ir (arba) perkvalifikavimo galimybės bet kokio amžiaus žmonėms, kurie jų metu galėtų dirbdami įgyti praktinių įgūdžių ir taip pasirinkti naują karjeros kryptį.

Tačiau vertinime taip pat buvo atkreiptas dėmesys į sritis, kurias reikėtų toliau stiprinti ir tobulinti. Pavyzdžiui, buvo rekomenduota į nacionalinės teisės aktus geriau integruoti kokybės principus, visų pirma susijusius su atviros rinkos stažuotėmis, vykdyti griežtesnę stebėseną ir užtikrinti, kad būtų laikomasi reikalavimų, siekiant, kad kokybės principai būtų taikomi vietoje ir kad būtų padidintas įvairių pagrindinių suinteresuotųjų šalių informuotumas. Taip pat pabrėžta, kad reikia labiau remti darbdavius, pavyzdžiui, teikiant jiems finansinę paramą ir praktines gaires. Be to, vertinime pabrėžta, kad reikėtų dėti daugiau pastangų teikiant jaunimui konkretesnę ir praktišką informaciją apie tarpvalstybines stažuotes. Vertinime taip pat buvo nustatyti papildomi kokybės kriterijai, tokie kaip teisingas darbo užmokestis ir socialinė apsauga, taisyklės, susijusios su nuotolinėmis ir (arba) mišriomis stažuotėmis, geresnis pažeidžiamoje padėtyje esančių grupių poreikių tenkinimas ir didesnė parama stažuotojams stažuoočių metu ir po jų. Be to, vertinime buvo atkreiptas dėmesys į galimybę išplėsti stažuoočių kokybės sistemos taikymo sritį kartu su atviros rinkos stažuotėmis ir stažuotėmis, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, įtraukiant ir kitas stažuotes – pavyzdžiui, tas, kurios yra įtrauktos į formaliojo švietimo ir mokymo programas.

Įvairios suinteresuotosios šalys paragino Komisiją pagerinti stažuoočių kokybę.

- Konferencijos dėl Europos ateities galutinių rezultatų ataskaitoje⁸ buvo paraginta užtikrinti, kad jaunimo stažuotės ir darbo vietos atitiktų kokybės standartus, be kita ko, susijusius su darbo užmokesčiu, ir kad darbo rinkoje ir ne formalaus švietimo srityje teisine priemone būtų uždrausta organizuoti neapmokamas stažuotes.
- 2023 m. birželio 15 d. priimtoje nuomonėje „Vienodas požiūris į jaunimą darbo rinkoje“⁹ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) pažymėjo, stažuotės turėtų užtikrinti kokybišką mokymosi turinį ir tinkamas darbo sąlygas ir neturėtų pakeisti nuolatinio darbo arba būti išankstine įdarbinimo sąlyga.
- 2021 m. vasario 5 d. priimtoje nuomonėje „Jaunimo užimtumo rėmimas. Tiltas jaunajai kartai į darbo rinką“¹⁰ Regionų komitetas laikėsi nuomonės, kad stažuotės ir pameistrystės programos jaunuoliams pirmiausia turi suteikti mokymosi patirties, kuri galėtų padėti jiems priimti sprendimus dėl būsimos karjeros ir tobulinti savo įgūdžius, kad jie galėtų gauti nuolatinį darbą.

Visų pirma 2023 m. birželio 14 d. Europos Parlamentas priėmė SESV 225 straipsniu grindžiamą rezoliuciją¹¹, kurioje Komisija buvo paraginta atnaujinti ir sustiprinti 2014 m. Tarybos rekomendaciją ir paversti ją griežtesne teisėkūros priemone. Šioje rezoliucijoje Komisija taip pat buvo paraginta užtikrinti būtiniausius stažuoočių kokybės standartus, įskaitant darbo užmokestį.

⁷ Paskelbta [internete](#).

⁸ [Konferencija dėl Europos ateities. Galutinių rezultatų ataskaita, 2022 m. gegužės mėn.](#)

⁹ [Paskelbta internete](#).

¹⁰ Paskelbta [internete](#).

¹¹ Paskelbta [internete](#).

Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, Komisija savo 2023 m. darbo programoje¹² paskelbė apie atnaujintą stažuotių kokybės sistemą, kurią taikant siekiama spręsti, be kita ko, su teisingu darbo užmokesčiu ir galimybėmis naudotis socialine apsauga susijusias problemas, ir ši programa yra dalis įsipareigojimo įgyvendinti Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą ir pasiekti iki 2030 m. nustatytus ES užimtumo, įgūdžių ir skurdo mažinimo tikslus.

Siūloma rekomendacija siekiama pagerinti stažuotių kokybę, visų pirma kiek tai susiję su mokymosi bei mokymo turiniu ir darbo sąlygomis, kad būtų palengvintas perėjimas iš švietimo sistemos, nedarbo ar neaktyvumo į darbo rinką. Ši rekomendacija taikoma visiems stažuotojams, nepriklausomai nuo jų užimtumo statuso. Ji taikoma stažuotojams, kurie yra darbuotojai, tik tiek, kiek ir jeigu ES teisės aktais nėra nustatytos lygiavertės arba palankesnės nuostatos.

Kalbant apie stažuotių rūšis, siūlomoje rekomendacijoje išplečiama 2014 m. rekomendacijos (apimančios atviros rinkos stažuotes ir stažuotes, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis) taikymo sritis ir taip pat įtraukiamos stažuotės, kurios yra įtrauktos į formaliojo švietimo ir mokymo programas, ir stažuotės, kurias atlikti privaloma norint įgyti konkrečią profesiją (pvz., medicinos, architektūros ir kitų sričių).

Šis pasiūlymas grindžiamas 2014 m. Tarybos rekomendacijos vertinimo išvadomis, Europos Parlamento rezoliucija, nuomonėmis, gautomis konsultuojantis su socialiniais partneriais ES lygmeniu pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 154 straipsnį, kitų suinteresuotųjų šalių nuomonėmis, įrodymais, surinktais atliekant tyrimą, kuriuo buvo grindžiama kokybiškų stažuotių iniciatyva¹³, ir pirmiau minėta „Eurobarometro“ apklausa.

Be siūlomos atnaujintos rekomendacijos, Komisija taip pat siūlo direktyvą (COM(2024) 132), kuria siekiama padėti valstybėms narėms gerinti ir užtikrinti stažuotojų, kurie yra darbuotojai, darbo sąlygas ir kovoti su stažuotėmis dangstomais nuolatiniiais darbo santykiais. Siūloma direktyva taikoma ES stažuotojams, kurie dirba pagal darbo sutartį arba palaiko darbo santykius, kaip nustatyta valstybėse narėse galiojančiuose teisės aktuose, kolektyvinėse sutartyse ar praktikoje, ir kai tokios sutartys arba darbo santykiai atitinka Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Įgyvendindama Europos įgūdžių metų iniciatyvą ES siekia skatinti požiūrį, kuriuo vadovaujantis kvalifikacijos kėlimas ir perkvalifikavimas būtų laikomi normalia praktika. Panaikinus įgūdžių spragas ir išsprendus įgūdžių pasiūlos ir paklausos neatitikties problemą visoje ES padidės konkurencingumas, visų pirma kalbant apie labai mažas, mažąsias ir vidutines įmones, nes darbdavių poreikiai bus geriau suderinami ir žmonių įgūdžiais ir siekiais. Suteikiant vienodas galimybes ugdyti įgūdžius ir mokytis darbo vietoje bus galima sumažinti nelygybę, nes žmonės visų pirma bus įgalinami visapusiškai dalyvauti ekonomikoje ir visuomenės gyvenime. Europos įgūdžių metų iniciatyva buvo paskelbta po Europos jaunimo metų iniciatyvos, kurią įgyvendinant buvo akcentuojama, kad reikia toliau skatinti kurti kokybiškas jaunimo užimtumo galimybes, atitinkančias vienuolika 2019–2027 m. ES

¹² [COM\(2022\) 548 final.](#)

¹³ [Bendrovės „Ernst & Young“ \(EY\), Europos politikos studijų centro \(CEPS\) ir sistemos „Open Evidence“ konsorciumo atliktas tyrimas *Study on the context, challenges and possible solutions to the quality of traineeships in the EU* \(„Su stažuotių kokybe ES susijusių aplinkybių, problemų ir galimų jų sprendimo būdų tyrimas“\) \(rengiamas\).](#)

jaunimo strategijoje nustatytų jaunimo tikslų¹⁴. Komunikate „2022-ieji – Europos jaunimo metai“ Komisija įsipareigojo 2024 m. atnaujinti savo stažuotių kokybės sistemą, siekdama spręsti įvairius klausimus, be kita ko, teisingo atlyginimo ir galimybių naudotis socialine apsauga¹⁵.

2020 m. liepos mėn. Komisijos Jaunimo užimtumo paramos priemonių rinkinyje¹⁶ buvo pasiūlytos rekomendacijos „Tiltas į darbo rinką. Sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva“¹⁷ ir „Modernizuota Europos profesinio rengimo ir mokymo sistema“, kurias Taryba priėmė¹⁸. Pirmuoju atveju konkrečiai rekomenduojama, kad stažuotių pasiūlymai atitiktų stažuotių kokybės sistemoje nustatytus minimaliuosius standartus. Antrojoje rekomendacijoje nustatyti pagrindiniai principai, kuriais siekiama užtikrinti, kad profesinis rengimas ir mokymas būtų greitai pritaikomi prie darbo rinkos poreikių ir kad jaunimui ir suaugusiems būtų suteikiamos kokybiškos mokymosi galimybės. Šioje rekomendacijoje daug dėmesio skiriama geresnėms mokymosi darbo vietoje galimybėms ir geresniam kokybės užtikrinimui.

Panašiai kaip stažuotės, pameistrystė yra svarbi priemonė, padedanti palengvinti perėjimą į darbo rinką. Jaunimo užimtumo paramos priemonių rinkinys suteikė naują postūmį pameistrystei, be kita ko, pasitelkiant Europos pameistrystės aljanso iniciatyvas¹⁹.

Šiomis iniciatyvomis buvo siekiama pagerinti ES jaunimo užimtumo skatinimo priemonių kokybę ir veiksmingumą ir jos remiamos ES lėšomis. Jomis, be kita ko, įgyvendinami pirmasis ir ketvirtasis Europos socialinių teisių ramsčio principai. Vadovaujantis šiais principais nustatoma teisė į kokybišką ir įtraukų švietimą, mokymą ir mokymąsi visą gyvenimą ir jaunimo teisė į tolesnį mokymąsi, pameistrystę, mokomąją praktiką arba tinkamo lygio darbo pasiūlymą per keturis mėnesius nuo tapimo bedarbiu arba mokymosi pabaigos.

Siūloma rekomendacija dera su atitinkamomis jau taikomomis priemonėmis, visų pirma:

- Direktyva (ES) 2019/1152 dėl skaidrių ir nuspėjamų darbo sąlygų Europos Sąjungoje, nes siekiama padidinti stažuotojams (raštu) teikiamos informacijos skaidrumą;
- Darbuotojų sveikatos ir saugos pagrindų direktyva²⁰, kurioje nustatyti pagrindiniai principai, kuriais skatinama gerinti darbuotojų sveikatą ir saugą. Ja užtikrinamos būtinos saugos ir sveikatos sąlygos visoje ES. Pagrindų direktyvoje patvirtinama, kad, kalbant apie saugią darbo vietą, darbuotojams ir stažuotojams taikomos tos pačios taisyklės, ir taip pat pridedamos papildomos direktyvos, kuriose daugiausia dėmesio skiriama konkretiems darbuotojų saugos ir sveikatos aspektams;
- Tarybos rekomendacijoje dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių²¹ valstybėms narėms rekomenduojama užtikrinti, kad tiek darbuotojai (įskaitant stažuotojus, kurie yra darbuotojai), tiek savarankiškai dirbantys asmenys galėtų naudotis veiksminga ir tinkama socialine apsauga. Ši

¹⁴ OL C 456, 2018 12 18, p. 16.

¹⁵ COM(2024) 1 *final*.

¹⁶ COM(2020) 276 *final*.

¹⁷ OL C 372, 2020 11 4, p. 1–9.

¹⁸ OL C 417, 2020 12 2, p. 1–16.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1147&langId=lt>.

²⁰ OL L 183, 1989 6 29, p. 1–8.

²¹ OL C 387, 2019 11 15, p. 1–8.

rekomendacija apima nedarbo, ligos ir sveikatos priežiūros, motinystės ir tėvystės, neįgalumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokas ir išmokas dėl nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų. Nurodant šią rekomendaciją, siūlomoje rekomendacijoje bus skatinama visiems stažuotojams užtikrinti tinkamą, nacionalinės teisės aktus atitinkančią socialinę apsaugą;

- Tarybos direktyva, nustatančia vienodo požiūrio užimtumo ir profesinėje srityje bendruosius pagrindus²², kuria nustatomi bendri kovos su diskriminacija dėl religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos užimtumo ir profesinėje srityje pagrindai siekiant valstybėse narėse įgyvendinti vienodo požiūrio principą.

Siūlomos rekomendacijos dėl lygių galimybių ir pažeidžiamoje padėtyje esančių grupių, įskaitant neįgaliuosius, įtraukties tikslai atitinka ES pagrindinių teisių chartiją, Europos socialinių teisių ramsčio 3 ir 17 principus ir 2021–2030 m. neįgalųjų teisių strategiją.

Siūloma rekomendacija taip pat gali padėti siekti 2020–2030 m. ES romų integracijos strateginio plano užimtumo tikslo²³, pagal kurį siekiama užtikrinti, kad iki 2030 m. romų NEET jaunimo atotrūkio dydis būtų sumažintas bent perpus. Ji atitinka Tarybos rekomendaciją dėl romų lygybės, įtraukties ir dalyvavimo²⁴, visų pirma jos 8 skyrių dėl romų galimybių rasti kokybišką ir tvarų darbą.

Siūlomos priemonės, kuriomis sudaromos palankesnės sąlygos tarpvalstybiniam judumui, atitinka programos „Erasmus+“, pagal kurią siūlomos tarpvalstybinio ir tarptautinio judumo mokymosi tikslais galimybės, be kita ko, stažuotojams, tikslus.

Be to, siūloma rekomendacija atitinka 2018 m. kovo 15 d. Tarybos rekomendaciją dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos²⁵, kurioje nustatyta 14 pagrindinių kriterijų kokybiškai ir veiksmingai pameistrystei apibrėžti, užtikrinant tiek su darbu susijusių įgūdžių ugdymą, tiek asmeninį pameistrių tobulėjimą. Pagal šią rekomendaciją pameistrystė yra formaliojo profesinio rengimo ir mokymo programos, pagal kurias mokymasis švietimo ar profesinio rengimo įstaigose derinamas su realiu mokymusi darbo vietoje įmonėse ir kitose darbovietėse. Šiomis programomis sudaromos galimybės įgyti nacionaliniu lygmeniu pripažintas kvalifikacijas, jos grindžiamos susitarimu, kuriame apibrėžiamos pameistrystės, darbdavio ir, kai tinkama, profesinio rengimo ir mokymo įstaigos teisės ir pareigos, o pameistriui mokama arba kitaip kompensuojama už darbo vietoje atliktą darbą. Pameistrystė grindžiama visavertės kvalifikacijos įgijimo programomis, pagal kurias pameistrai idealiau atveju bent pusę viso pameistrystės programos laikotarpio praleidžia darbovietėje. Ir priešingai, į formaliojo švietimo ir mokymo programas įtraukiamos stažuotės yra susijusios su ribota mokymosi darbo vietoje patirtimi, kuri įtraukiama į švietimo ir mokymo programą. Todėl pameistrystė paprastai trunka ilgiau nei stažuotės. Kadangi stažuotės ir pameistrystė valstybėse narėse labai skiriasi, valstybės narės raginamos, atsižvelgiant į jų nacionalinius ir regioninius ypatumus, įvertinti, kuri iš šių dviejų kokybės sistemų turėtų būti taikoma profesinio rengimo ir mokymo darbo vietoje metu įgytai mokymosi patirčiai. Siekiant užtikrinti, kad visi darbo vietoje besimokantys asmenys gautų aukščiausio lygio apsaugą, valstybės narės raginamos, atsižvelgiant į savo nacionalines aplinkybes, taikyti tą sistemą, pagal kurią tokie asmenys būtų labiau apsaugoti.

²² OL L 303, 2000 12 2, p. 16–22.

²³ COM(2020) 620 *final*. Paskelbta [internete](#).

²⁴ OL C 93, 2021 3 19, p. 1–14.

²⁵ OL C 153, 2018 5 2, p. 1–6.

Be to, siūlomoje rekomendacijoje atsižvelgiama į Europos Audito Rūmų nuomonę. Savo apžvalgoje „Jaunimo stažuotėms skirti ES veiksmai“²⁶ Audito Rūmai pažymėjo, kad valstybės narės nenuosekliai taiko ES rekomendacijas dėl kokybiškų stažuotių ir kad stažuotių galimybės ir prieinamumas gali būti nevienodi.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas dera su naujausiomis ES politikos priemonėmis, kuriomis siekiama suteikti žmonėms daugiau galių pasitelkiant švietimą, mokymą ir įgūdžius. Europos įgūdžių darbotvarkės iniciatyva²⁷ siekiama stiprinti tvarų ES konkurencingumą, užtikrinti socialinį sąžiningumą ir remti jaunimo atsparumą.

Šis pasiūlymas taip pat atitinka 2023 m. lapkričio 15 d. pasiūlymą dėl Tarybos rekomendacijos „Europa kelyje“ – mobilumo mokymosi tikslais galimybės visiems²⁸. Šia rekomendacija siekiama, kad mokymosi galimybės visoje ES būtų prieinamesnės visiems jaunuoliams, įskaitant mažiau galimybių turinčius, pavyzdžiui, neįgalius, jaunuolius. Ja taip pat skatinamas ES, kaip mokymosi vietos, patrauklumas specialistams iš ES nepriklausančių šalių.

Finansinės investicijos kvalifikacijos kėlimo ir perkvalifikavimo srityse yra „Europos socialinio fondo +“ (ESF+), Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP), Teisingos pertvarkos fondo, programos „Erasmus+“ ir Skaitmeninės Europos programos pagrindas. Įgūdžių ugdymas taip pat remiamas Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) investicijomis į švietimo ir mokymo infrastruktūrą ir įrangą. Siūloma rekomendacija atspindi ESF+ tikslus remti valstybių narių ir regionų pastangas užtikrinti vienodas galimybes mokytis ir ugdyti įgūdžius bei didinti Europos darbo jėgos, visų pirma jaunimo, įsidarbinimo galimybes. Ja padedama siekti EGADP tikslų, visų pirma numatytų pagal EGADP ramsčius, susijusių su naujai kartai skirtomis politikos priemonėmis. Siūloma rekomendacija taip pat atitinka Teisingos pertvarkos fondo tikslą remti sąžiningą perėjimą prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, daugiausia dėmesio skiriant labiausiai paveiktiems regionams.

Be to, šios rekomendacijos tikslai atitinka iniciatyvos ALMA (*Aim, Learn, Master, Achieve*), kuri finansuojama ESF+ lėšomis ir kuria siekiama padėti palankių sąlygų neturinčiam, nedirbančiam ir mokymuose nedalyvaujančiam jaunimui integruotis į visuomenę palengvinant jo grįžimą į švietimo ir mokymo sistemą ar darbo rinką, tikslus. Pagal techninės paramos priemonę valstybėms narėms paprašius teikiamos specialiai pritaikytos ekspertinės žinios, kad jos galėtų reformuoti ir gerinti mobilumą mokymosi tikslais, visų pirma įgyvendindamos pavyzdines iniciatyvas, kuriomis daugiausia dėmesio skiriama specialistų pritraukimui, jaunimo švietimui ir įgūdžiams. Kvalifikuotų darbuotojų paieška yra problema, kurią patiria vis daugiau mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) ir kuri taip pat akcentuojama Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategijoje²⁹. Šioje strategijoje pabrėžiama, kad ES gali toliau padėti spręsti šias problemas sudarydama palankesnes sąlygas mokytis ir padėdama suderinti MVĮ specialistų paklausą su darbo rinkos pasiūla. Šiuo pasiūlymu bus prisidedama siekiant ir šio tikslo. Šis pasiūlymas taip pat dera su Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktu, visų pirma su pasiūlymu įsteigti Europos įgūdžių akademijas, taip prisidedant prie kvalifikuotos darbo jėgos kūrimo rengiant kokybiškas stažuotes, kurios gali padėti spręsti

²⁶ [Paskelbta internete.](#)

²⁷ COM(2020) 274 *final*.

²⁸ COM(2023) 719 *final*. 2023/0405(NLE).

²⁹ Komisijos komunikatas „Tvarios ir skaitmeninės Europos MVĮ strategija“ (COM(2020) 103 *final*).

įgūdžių trūkumo ir neatitikimų problemas. Šios pastangos turėtų padėti sumažinti įgūdžių poreikį poveikio klimatui neutralizavimo technologijų sektoriuose.

Ši iniciatyva taip pat yra vienas iš Komisijos veiksmų plane, kuriuo siekiama spręsti darbo jėgos ir įgūdžių trūkumo ES problemą, nustatytų veiksmų³⁰.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šis pasiūlymas grindžiamas SESV 153 straipsnio 1 dalies b punktu, 165 straipsnio 4 dalimi, 166 straipsnio 4 dalimi ir 292 straipsniu.

SESV 153 straipsnio 1 dalies b punkte nustatyta, kad ES turi remti ir papildyti valstybių narių veiksmus darbo sąlygų srityje.

SESV 165 straipsnyje nustatyta, kad ES prie geros kokybės švietimo plėtojimo prisideda skatindama valstybių narių bendradarbiavimą ir prireikus paremdama bei papildydama jų veiksmus, kartu visiškai pripažindama valstybių narių atsakomybę už mokymo turinį ir švietimo sistemų organizavimą ir gerbdama jų kultūrą bei kalbų įvairovę. SESV 165 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimas nenumatomas, o Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali priimti rekomendacijas.

SESV 166 straipsnyje nustatyta, kad ES turi įgyvendinti profesinio mokymo politiką, kuria remiami ir papildomi valstybių narių veiksmai ir kartu pripažįstama visiška valstybių narių atsakomybė už profesinio mokymo turinį ir organizavimą. SESV 166 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų derinimas nenumatomas, o Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, gali priimti rekomendacijas.

SESV 292 straipsnyje nustatyta, kad rekomendacijas ES kompetencijos srityse priima Taryba remdamasi Komisijos pasiūlymu.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

ES, siekdama vystyti kokybišką mokymą ir įgyvendinti profesinio mokymo politiką, atsako už tai, kad būtų skatinamas ir remiamas valstybių narių bendradarbiavimas, ir prireikus būtų papildomi valstybių narių veiksmai. Todėl bendras supratimas apie tai, kokios stažuotės visoje ES gali būti laikomos kokybiškomis, yra užduotis, kurią galima spręsti tik ES lygmeniu.

Sustiprinta stažuotčių kokybės sistema bus remiami ir papildomi pagal SESV 165, 166 ir 153 straipsnius šioje srityje vykdomi nacionaliniai veiksmai. Pagal šią iniciatyvą subsidiarumo principas taikomas visapusiškai atsižvelgiant į tai, kad švietimo ir mokymo sistemos yra nacionalinės kompetencijos dalis, o ES gali remti ir papildyti nacionalines su darbo sąlygomis susijusias politikos priemones. Šia iniciatyva visapusiškai atsižvelgiama į nacionalinių stažuotčių sistemų įvairovę ir siūlomi bendri kriterijai, kuriais būtų grindžiamos tos skirtingos sistemos, užtikrinant naudą tiek stažuotojui (nepriklausomai nuo jų užimtumo statuso), tiek stažuotčių organizatoriams.

³⁰ COM(2024) 131.

Ši iniciatyva pagerins stažuoočių sistemų skaidrumą ir tarpusavio supratimą, o visų pirma – stažuoočių kokybę visoje ES. Ji taip pat gali daryti teigiamą poveikį tarpvalstybiniam stažuotojų judumui, nes ES lygmens koordinavimas užtikrintų sinergiją ir bendradarbiavimą ir maksimaliai padidintų teigiamą šalutinį poveikį.

Be to, ES lygmens gairės padeda formuoti bendrą supratimą, kaip būtų galima pagerinti stažuoočių kokybę. Ši iniciatyva taip pat gali padėti valstybėms narėms sprendžiant jaunimo nedarbo ir neaktyvumo problemas pasinaudoti Europos struktūriniais ir investicijų fondais, visų pirma „Europos socialiniu fondu +“ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomoje rekomendacijoje pasiūlyti veiksmai yra proporcingi tikslams, kurių siekiama. Šiuo pasiūlymu bus remiami atskirų šalių pradėti su stažuotėmis susiję reformų procesai ir bus papildytos valstybių narių pastangos šioje srityje įgyvendinant Europos ekonomikos valdymo semestro procesą. Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į valstybių narių praktiką ir sistemų įvairovę. Jame atsižvelgiama į diferencijuotą požiūrį, atspindintį skirtingas valstybių narių ekonomines, finansines ir socialines aplinkybes, ir į darbo rinkos sąlygų įvairovę. Bus naudojamas šiuo metu taikomas Europos semestro stebėsenos mechanizmas, todėl papildoma administracinė našta nebus sukurta.

- **Priemonės pasirinkimas**

Siūloma priemonė yra Tarybos rekomendacija. Joje paisoma subsidarumo ir proporcingumo principų. Ji grindžiama esamais ES teisės aktais ir atitinka ES veiksmų švietimo, mokymo ir užimtumo srityse taikomų priemonių rūšį. Kadangi tai yra teisinė priemonė, ji rodo valstybių narių įsipareigojimą imtis šioje rekomendacijoje nustatytų priemonių ir taps tvirtu politiniu pagrindu bendradarbiavimui ES lygmeniu šioje srityje. Šia priemone taip pat visapusiškai atsižvelgiama į valstybių narių kompetenciją švietimo ir mokymo bei socialinės politikos srityse.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

2022–2023 m. buvo atliktas 2014 m. Tarybos rekomendacijos dėl stažuoočių kokybės sistemos vertinimas³¹. Buvo nustatyta, kad stažuotės tebėra svarbi priemonė, padedanti jaunimui patekti į darbo rinką. Kokybiškos, t. y. stažuoočių kokybės sistemos principus atitinkančios, stažuotės padeda padidinti besimokančiųjų įsidarbinimo galimybes, o darbdaviams padeda pritraukti, mokyti ir išlaikyti darbuotojus.

Kalbant apie veiksmingumą, stažuoočių kokybės sistemos principai, kurie greičiausiai turėjo teigiamą poveikį jaunimo integracijai į darbo rinką, buvo mokymosi ir švietimo tikslų nustatymas ir rašytinis susitarimas. Tačiau faktinė pažanga, susijusi su kokybės principų įtraukimu į nacionalinius teisės aktus, buvo nedidelė. Nuo 2014 m. 14 valstybių narių atliko pakeitimų (susijusių su atviros rinkos stažuotėmis ir (arba) su stažuotėmis, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis), kuriais į savo teisės aktų ar politikos sistemas integravo stažuoočių kokybės sistemos kokybės principus. Tie pakeitimai buvo susiję daugiau su

³¹ Paskelbta [internete](#).

nacionalinės teisės aktais, kuriais reglamentuojamos stažuotės, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis (12 valstybių narių), nei su teisės aktais, kuriais reglamentuojamos atviros rinkos stažuotės (šie pakeitimai buvo nustatyti penkiose valstybėse narėse). Be to buvo nustatyta, kad konkrečios stažuočių kokybės sistemos principus atitinkančios teisinės nuostatos buvo daugiausia priimtos dėl stažuočių, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, o atviros rinkos stažuočių atveju šių teisinių nuostatų skaičius buvo mažesnis. Apskritai, palyginti su padėtimi 2016 m., kai teisės aktus visiškai arba daugiausia buvo suderinusios keturios valstybės narės, 2021 m. padėtis buvo šiek tiek pagerėjusi (tai buvo padariusios septynios valstybės narės). Pastebėta, kad rezultatai buvo geresni stažuočių, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, atveju: 2021 m. 18 valstybių narių visiškai arba daugiausia atitiko reikalavimus, palyginti su 15 valstybių narių 2016 m. Nustatyta, kad dar galima tobulinti faktinį stažuočių kokybės sistemos taikymą vietoje ir jos stebėseną bei vykdymo užtikrinimą. Kalbant apie stažuočių kokybės sistemą, kuria palengvinamas tarpvalstybinis stažuotojų judumas ES, buvo požymių, kad tarpvalstybinių stažuočių skaičius padidėjo, tačiau jaunimas vis dar susiduria su sunkumais – negali atlikti tokių stažuočių dėl nepakankamų finansinių išteklių ir neprieinamos praktinės informacijos. Nustatyta, kad Europos užimtumo tarnybų (EURES) portalu, kaip informacijos šaltiniu, naudojamosi ribotai.

Stazuočių kokybės sistema ES lygmeniu suteikė pridėtinės vertės valstybių narių reguliavimo veiksams, susijusiems su stažuočių kokybe. Tai ypač pasakytina apie valstybes nares, kuriose stažuočių sistemos buvo mažiau išplėtos ir kuriose stažuočių kokybės sistema padėjo paskatinti atlikti nacionalinio lygmens politikos ir teisės aktų pakeitimus.

Kalbant apie veiksmingumą, nors vertinime nebuvo pateikta kiekybinių sąnaudų ir naudos įrodymų, suinteresuotosios šalys daugiausia manė, kad su stažuočių kokybės sistemos įgyvendinimu susijusios sąnaudos yra proporcingos gaunamai naudai. Darbdaviams buvo naudinga sužinoti daugiau apie stažuočių kokybę, naudą reputacijai, didesnę patrauklumą jauniems specialistams ir tvaresnius būdus investuoti į galimus būsimus darbuotojus. Tačiau stažuočių kokybės sistemos įgyvendinimas galėjo būti mažiau ekonomiškai efektyvus mažosioms ir labai mažoms įmonėms, palyginti su didesnėmis įmonėmis, nes mažųjų ir labai mažų įmonių sąnaudos (dėl ribotų žmogiškųjų ir finansinių išteklių), palyginti su nauda, galėjo būti didesnės. Stažuočių kokybės sistemos nauda stažuotojams buvo susijusi su geresnėmis darbo sąlygomis ir geresniu mokymo ir mokymosi turiniu, dėl kurių padidėjo jų galimybės gauti nuolatinį darbą.

Nustatyta, kad stažuočių kokybės sistema dera su kitomis ES lygmens iniciatyvomis, strategijomis, programomis ir finansavimo priemonėmis. Nacionaliniu ir regioniniu lygmenimis nustatyta, kad su stažuotėmis, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, susijusios priemonės buvo labiau suderintos nei priemonės, susijusios su atviros rinkos stažuotėmis. Nepaisant daugelio kokybės principų panašumų, buvo manoma, kad Europos kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės sistema (EFQEA)³² skatina aktyvesnę suinteresuotųjų šalių dalyvavimą (pvz., pasitelkiant specialius tinklus). Taip pat buvo manoma, kad EFQEA turi didesnius ir konkretesnius kokybės tikslus ir suteikia didesnę naudą, nes rekomendacijoje dėl EFQEA vartojamos griežtesnės formuluotės, o pameistrystė valstybėse narėse dažnai labiau reglamentuojama trišaliu pagrindu.

Kai kurie respondentai (visų pirma darbdaviai) laikėsi nuomonės, kad stažuočių kokybės sistema turėtų likti „tokia, kokia yra“, nes, jų nuomone, ji pakankamai gerai atitinka

³² Paskelbta [internete](#).

stažuotojų poreikius. Tačiau įvairios suinteresuotosios šalys laikėsi nuomonės, kad stažuochių kokybės sistemos aktualumą būtų galima dar labiau pagerinti, visų pirma kiek tai susiję su stažuotojų darbo užmokesčiu, socialine apsauga ir informavimu bei pažeidžiamoje padėtyje esančių grupių galimybėmis. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat manė, kad stažuochių kokybės sistema turėtų padėti spręsti su nuotoliniu darbu ir orientavimu bei mentoryste šiose srityse susijusias problemas. Be to, kai kurios suinteresuotosios šalys pasiūlė į stažuochių kokybės sistemos taikymo sritį įtraukti stažuotes, kurios yra formaliojo švietimo ir mokymo dalis. Kai kurios suinteresuotosios šalys taip pat laikėsi nuomonės, kad siekiant palengvinti jaunų stažuotojų perėjimą prie stabilaus darbo, stažuochių kokybės sistemoje galėtų būti skiriama daugiau dėmesio po pasiūlymo priėmimo teikiamai paramai. Kalbant apie neprivalomą stažuochių kokybės sistemos pobūdį, nuomonės dėl to, ar toks pobūdis yra tinkamas norint visapusiškai pasiekti stažuochių kokybės sistemos tikslus, buvo skirtingos. Kai kurios suinteresuotosios šalys (visų pirma jaunimo organizacijos ir profesinės sąjungos) pritarė, kad, siekiant didesnio veiksmingumo, stažuochių kokybės sistema turėtų būti taikoma kaip privaloma priemonė. Kitos suinteresuotosios šalys (visų pirma darbdaviai ir nacionalinės valdžios institucijos) teigė, kad, atsižvelgiant į nacionalinių aplinkybių skirtumus ir teisinius apribojimus ES lygmeniu, neprivalomo pobūdžio stažuochių kokybės sistema yra tinkama ir lanksti nacionalinių taisyklių atskaitos sistema.

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2022 m., Komisijai atliekant 2023 m. stažuochių kokybės sistemos vertinimą³³, buvo vykdomos konkrečios konsultacijos – visų pirma atliekant viešų konsultacijų apklausas. Šis vertinimas taip pat apėmė tikslines konsultacijas su nacionalinėmis ir regioninėmis už švietimą, mokymą ir užimtumo politiką atsakingomis valdžios institucijomis, socialiniais partneriais, švietimo ir mokymo paslaugų teikėjais, darbo rinkos klausimais dirbančiais akademiniiais ekspertais, jaunimui atstovaujančiomis organizacijomis, jaunais (buvusiais, esamais ir potencialiai būsimais) stažuotojais ir kitomis ES, nacionalinio ir regioninio lygmens suinteresuotosiomis šalimis. Siekiant pasiekti visas šias suinteresuotąsias šalis, buvo pasitelkiama įvairi konsultacijų veikla ir metodai, kaip antai pokalbiai, tikslinių konsultacijų susitikimai, tikslinė stažuotojų apklausa ir atvejų tyrimai.

Dėl šio pasiūlymo buvo surengtos dviejų etapų konsultacijos su ES socialiniais partneriais pagal SESV 154 straipsnį. Pirmuoju etapu, t. y. nuo 2023 m. liepos 11 d. iki rugsėjo 15 d., su socialiniais partneriais buvo konsultuojamasi dėl ES veiksmų reikalingumo ir galimos krypties³⁴. Antruoju etapu, t. y. nuo 2023 m. rugsėjo 28 d. iki lapkričio 9 d., Komisija su socialiniais partneriais konsultavosi dėl ES veiksmų tikslų ir teisinių galimybių³⁵. Profesinės sąjungos palankiai įvertino Komisijos ketinimą atnaujinti stažuochių kokybės sistemą. Jų nuomone, nors stažuochių kokybės sistemos principai tebėra aktualūs, stažuotojams reikia privalomos apsaugos (direktyvos), kuria būtų galima užtikrinti teisingą atlyginimą, darbo sąlygas ir socialinę apsaugą. Šia direktyva turėtų būti užtikrinama galimybė naudotis visomis teisėmis, kuriomis pagal galiojančius ES teisės aktus naudojasi nuolatiniai darbuotojai. Profesinės sąjungos pabrėžė, kad pagrindinis ES veiksmų tikslas turi būti nustatyti privalomus būtiniausius stažuochių standartus ES ir sukurti vienodas sąlygas, kurios atgrasytų nuo piktnaudžiavimo. Darbdaviai laikėsi nuomonės, kad 2014 m. stažuochių kokybės sistemos principai tebėra aktualūs. Jų nuomone, daugiau dėmesio reikėtų skirti šios sistemos įgyvendinimui ir stebėsenai, tačiau, jų teigimu, persvarstyta Tarybos rekomendacija būtų

³³ Paskelbta [internete](#).

³⁴ Paskelbta [internete](#).

³⁵ Paskelbta [internete](#).

galima užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp skatinimo laikytis būtiniausių standartų ir lankstumo išsaugojimo. Darbdaviai pritarė, kad turi būti siekiama spręsti su stažuotėmis susijusias problemas, gerinti jų kokybę ir galimybes jose dalyvauti. Darbdaviai taip pat atkreipė dėmesį į tai, kad trūksta duomenų, visų pirma apie atviros rinkos stažuotes, ir į tai, jog esama ryšio tarp darbo užmokesčio ir stažuotėjų kokybės. Socialiniams partneriams nepavyko susitarti pradėti derybas dėl susitarimo sudarymo Sąjungos lygmeniu, kaip numatyta SESV 155 straipsnyje.

Be to, atliekant tyrimą, kuriame nagrinėjamos su stažuotėjų kokybe ES susijusios aplinkybės, problemos ir galimi sprendimo būdai, buvo atlikta internetinė apklausa, kurioje dalyvavo nacionalinės suinteresuotosios šalys. Taip buvo siekiama surinkti informaciją apie šiuo metu įmonių taikomą su stažuotėmis susijusią praktiką, nustatyti valstybėse narėse įgyvendintus gerosios praktikos pavyzdžius ir jų poveikį stažuotėjų kokybei. Ši apklausa vyko 2023 m. birželio 15 d. – rugsėjo 8 d. ir joje dalyvavo nacionalinės valdžios institucijos, nacionalinės verslo ir darbdavių asociacijos, atskiros įmonės, nacionalinės profesinės sąjungos, nacionalinės jaunimo organizacijos, pilietinės visuomenės organizacijos ir švietimo įstaigos. Taip pat buvo vykdomi tiksliniai pokalbiai su ES lygmens suinteresuotosiomis šalimis.

2023 m. spalio 12 d. – lapkričio 9 d. Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties generalinis direktoratas (EMPL), Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ generalinis direktoratas (GROW), Europos inovacijų tarybos ir MVĮ reikalų vykdomoji įstaiga (EISMEA) atliko specialią MVĮ grupės apklausą.

Greitosios „Eurobarometro“ apklausos (523)³⁶ metu buvo nagrinėjama, kaip jaunimas suvokia savo integraciją į darbo rinką, ypatingą dėmesį skiriant stažuotėms. 2023 m. kovo 15–24 d. internetu buvo apklausti 26 334 18–35 m. amžiaus asmenys iš visų valstybių narių.

• **Ekspertinių žinių rinkimas ir naudojimas**

Siūloma rekomendacija grindžiama keliais tyrimais, kurie buvo atlikti siekiant pagrįsti šios iniciatyvos analizę:

- išorės ekspertų užsakytu tyrimu, kurio atveju buvo naudojamosi preliminariais rezultatais (bendrovės „Ernst & Young“ (EY), Europos politikos studijų centro (CEPS) ir sistemos „Open Evidence“ konsorciumo atliktu tyrimu *Study exploring the context, challenges and possible solutions in relation to the quality of traineeships in the EU* („Su stažuotėjų kokybe ES susijusių aplinkybių, problemų ir galimų jų sprendimo būdų tyrimas“) (rengiamas));
- išorės tyrimo, kuriuo grindžiamas stažuotėjų kokybės sistemos vertinimas, galutine ataskaita (2023 m. sausio mėn.)³⁷;
- greitąją „Eurobarometro“ apklausą apie jaunuolių suvokimą, susijusį su jų integracija į darbo rinką, ypatingą dėmesį skiriant stažuotėms³⁸.

Taip pat buvo atsižvelgta į 2023 m. Europos Parlamento iniciatyva pateiktą teisėkūros rezoliuciją dėl kokybiškų stažuotėjų ES, paskelbtą kartu su atitinkamu Parlamento mokslinių tyrimų tarnybos atliktu Europos pridėtinės vertės vertinimu³⁹.

³⁶ [Paskelbta internete.](#)

³⁷ [Paskelbta internete.](#)

³⁸ [Paskelbta internete.](#)

³⁹ [Paskelbta internete.](#)

- **Poveikio vertinimas**

Laikydamosi savo geresnio reglamentavimo politikos, Komisija atliko poveikio vertinimą⁴⁰. Jame buvo pateikta struktūrinė politikos problemų, atitinkamų politikos tikslų ir politikos galimybių analizė ir įvertintas jų poveikis. Buvo atsižvelgta į nustatytų galimybių subsidiarumą, veiksmingumą, efektyvumą, nuoseklumą ir proporcingumą ir tai, kaip ateityje būtų galima stebėti ir vertinti šią iniciatyvą. Šis darbas buvo grindžiamas Komisijos tarpžinybinės iniciatyvinės grupės⁴¹ struktūruotomis konsultacijomis ir pirmiau minėtu rengiamu tyrimu *Study exploring the context, challenges and possible solutions in relation to the quality of traineeships in the EU* („Su stažuotojų kokybe ES susijusių aplinkybių, problemų ir galimų jų sprendimo būdų tyrimas“).

Atlikus poveikio vertinimą buvo nustatytos šios trys problemos: 1) problemiškas stažuotojų organizatorių naudojimas stažuotėmis, 2) prasta stažuotojų kokybė ir 3) nevienodos galimybės dalyvauti stažuotėse. Poveikio vertinime buvo išnagrinėtos trys politikos galimybės, pagal kurias derinamos teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės, kuriomis siekiama iniciatyvos tikslų, susijusių su tinkamų stažuotojų teisių užtikrinimu, problemiško naudojimosi stažuotėmis prevencija, tinkamų darbo sąlygų užtikrinimu, mokymosi turinio gerinimu ir galimybių dalyvauti stažuotėse bei jų įtraukimo gerinimu. Vertinant šių galimybių poveikį taip pat buvo atsižvelgta į galimas nenumatytas įvairių politikos galimybių pasekmes, įskaitant stažuotojų pasiūlą.

Poveikio vertinime buvo nurodyta, kad tinkamiausia politikos galimybė yra rinkinys, apimantis stažuotojams, kurie yra darbuotojai pagal ES teisę, taikomą direktyvą ir visiems stažuotojams taikomą atnaujintą Tarybos rekomendaciją. Tikimasi, kad šis priemonių rinkinys suteiks socialinės naudos stažuotojams, nes užtikrinant vienodą požiūrį, teisingesnį darbo užmokestį ir tinkamą socialinę apsaugą sumažės problemiško ir prastos kokybės stažuotojų dalis, taip pat pagerės galimybės dalyvauti stažuotėse, visų pirma pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims, įskaitant neįgaliuosius, kaimo, atokiuose ir atokiausiuose regionuose gyvenančius asmenis, nepalankioje socialinėje ar ekonominėje padėtyje esančius ir (arba) migrantų kilmės asmenis, romų bendruomenės atstovus ir žemesnio lygio išsilavinimą turinčius asmenis. Tikimasi, kad pasirinkus tinkamiausią galimybę stažuotojų organizatoriai gaus ekonominės naudos, nes, pavyzdžiui, dėl labiau kvalifikuotos ir įvairesnės darbo jėgos bus užtikrinama sąžiningesnė konkurencija rinkoje, didesnis darbo našumas ir konkurencingumas, taip pat sumažės darbuotojų paieškos, derinimo ir įdarbinimo išlaidos. Kalbant apie išlaidas, susijusias su tinkamiausia galimybe, jos yra susijusios su galimu darbo sąnaudų padidėjimu, prisitaikymo išlaidomis ir galimomis administracinių ar teisminių procedūrų išlaidomis. Tikimasi, kad nacionaliniams biudžetams ir administravimo institucijoms bus naudingos didesnės mokesčių ir socialinio draudimo įmokų pajamos, taip pat sumažėjusios socialinės apsaugos ir aktyvumo skatinimo sričių išlaidos.

Poveikio vertinimas 2023 m. gruodžio 13 d. buvo pirmą kartą aptartas su Komisijos Reglamentavimo patikros valdyba. 2024 m. vasario 1 d. Valdybai buvo pateikta patikslinta

⁴⁰ Komisijos tarnybų darbinis dokumentas. Poveikio vertinimo ataskaita (2024 m.). Pridedama prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl stažuotojų darbo sąlygų gerinimo ir užtikrinimo ir kovos su stažuotėmis dangstomais nuolatiniiais darbo santykiais, ir pasiūlymo dėl Tarybos rekomendacijos dėl sustiprintos stažuotojų kokybės sistemos (rengiama).

⁴¹ Šioje grupėje dalyvavo Teisės tarnyba, Generalinis sekretoriatas, Ryšių tinklų, turinio ir technologijų GD, Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros GD, Jungtinis tyrimų centras, Komunikacijos ir informacijos GD, Vidaus rinkos, pramonės, verslumo ir MVĮ GD, Teisingumo ir vartotojų reikalų GD, Regioninės ir miestų politikos GD ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD.

poveikio vertinimo ataskaita. 2024 m. vasario 22 d. Valdyba paskelbė teigiamą nuomonę su išlygomis⁴². Vėliau buvo išsamiau atsižvelgta į kitas pastabas: nagrinėtas naudojamų duomenų ribotumo klausimas, sustiprintos diskusijos dėl vienodų sąlygų ir konkurencijos klausimų ir pateikta papildomų tikslinių paaiškinimų dėl politikos galimybių aprašymo ir vertinimo.

- **Pagrindinės teisės**

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija saugomos įvairios darbo teisės. Šio pasiūlymo tikslai atitinka Chartiją. Tikimasi, kad siūloma rekomendacija padės užtikrinti teisę į lygybę prieš įstatymą (Chartijos 20 straipsnis), teisę į tinkamas darbo sąlygas (31 straipsnis), dirbančių jaunuolių apsaugą (32 straipsnis), galimybę gauti tinkamą socialinę apsaugą (34 straipsnis) ir sveikatos priežiūrą (35 straipsnis).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Siūlomai rekomendacijai nereikia papildomų ES biudžeto lėšų ar personalo išteklių.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėsenos, vertinimo bei duomenų teikimo tvarka**

Rekomendacijoje siūloma, kad valstybės narės imtųsi tinkamų priemonių, kad sustiprintą stažuotių kokybės sistemą būtų pradėta taikyti kuo greičiau, ir kad ne vėliau kaip iki [priėmimo data + [18 mėnesių]] būtų pateiktas įgyvendinimo planas, kuriame būtų išdėstytos atitinkamos priemonės, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu.

- **Aiškinamieji dokumentai (direktyvoms)**

Netaikoma.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Siūlomoje rekomendacijoje pateikiamas kokybiškų stažuotių kriterijų rinkinys ir kartu sudaromos sąlygos valstybėms narėms lanksčiai juos įgyvendinti. Taip valstybės narės gali atsižvelgti į specifinį savo nacionalinių stažuotių programų pobūdį ir skirtingus poreikius.

Tikslas ir taikymo sritis

1 punkte nustatomas tikslas taikyti sustiprintą sistemą, taip siekiant pagerinti stažuotių kokybę, visų pirma mokymosi ir mokymo turinį ir darbo sąlygas.

2 punkte paaiškinama sustiprintos sistemos, kuri taikoma visiems stažuotojams, nepriklausomai nuo jų užimtumo statuso, taikymo sritis. Jame paaiškinama, kad stažuotojams, kurie yra darbuotojai, ši sistema taikoma tik tais atvejais, kai negali būti taikomos ES teisės aktais nustatytos lygiavertės arba palankesnės nuostatos.

Rašytinis susitarimas

3 ir 4 punktuose rekomenduojama, kad stažuotės būtų grindžiamos rašytiniu susitarimu, taip pat rekomenduojama atnaujinti rašytinio susitarimo turinį, nurodant papildomą informaciją apie mokymosi aspektą, užduotis, mentorystės tvarką ir socialinę apsaugą.

⁴² 2024 m. vasario 28 d. paskelbta Reglamentavimo patikros valdybos 2-oji nuomonė su išlygomis dėl stažuotių kokybės sistemos poveikio vertinimo (bus paskelbta).

Mokymosi ir darbo sąlygos

5–15 punktuose nustatomos mokymosi ir darbo sąlygos, įskaitant mokymosi ir mokymo tikslus, teisingą darbo užmokestį, galiojančias teises ir darbo sąlygas pagal galiojančius ES ir nacionalinės teisės aktus, vadovo ir mentoriaus paskyrimą, nuotolinių ir (arba) mišrių stažuotių sąlygas, pagrįstą trukmę (įskaitant pakartotines ir (arba) viena po kitos vykstančias stažuotes), stažuotių atnaujinimą ir nutraukimą ir kanalus, kuriais stažuotojai gali pranešti apie profesinį aplaidumą ir prastas darbo sąlygas. Taip pat nustatoma, kad stažuotių organizatoriai negali reikalauti, kad kandidatai turėtų ankstesnės darbo patirties.

Socialinė apsauga

16 punkte rekomenduojama užtikrinti tinkamą socialinę apsaugą, kuri atitiktų nacionalinę praktiką ir Tarybos rekomendaciją dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių.

Stazuotių pripažinimas

17 punktu atnaujinama nuostata dėl tinkamo stažuotių pripažinimo, pridedant, kad, kai tinkama ir jei įmanoma, toks pripažinimas turėtų būti pateikiamas skaitmeniniu formatu.

Skaidrumo reikalavimai

18–20 punktuose nustatomi skaidrumo reikalavimai ir pridedama, kad pranešimuose apie laisvas darbo vietas ir skelbimuose taip pat turėtų būti pateikiama informacija apie darbo užmokestį, darbo sąlygas, socialinės apsaugos aprėptį ir numatomas užduotis.

Įtraukios stažuotės

21–24 punktuose pateikiamos rekomendacijos dėl įtraukių stažuotių užtikrinimo priemonių (be kita ko, vienodo požiūrio ir nediskriminavimo, geresnių galimybių suteikimo pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims ir jų informavimo), neutralios kalbos pranešimuose apie laisvas darbo vietas ir (arba) skelbimuose, informuotumo didinimo ir pokyčių, kuriais, kai aktualu, būtų siekiama užtikrinti prieinamumą, be kita ko, pažeidžiamoje padėtyje esantiems asmenims ir visų pirma neįgaliesiems stažuotojams (kandidatams).

Tarpvalstybinės stažuotės

25–29 punktuose atnaujinamos priemonės, kuriomis siekiama sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms stažuotėms, raginama teikti praktines gaires ir informaciją apie tarpvalstybines stažuotes EURES portale ir skatinama atitinkamais atvejais, kai sudaromos stažuotių mobilumo sutartys su priimančiosiomis organizacijomis už ES ribų, taikyti sustiprintos sistemos principus.

Papildoma parama stažuotių metu

30 punkte rekomenduojama papildoma parama stažuotių metu, visų pirma profesinio orientavimo paslaugos ir tinklaveikos galimybės.

Pagrindinės sąlygos

31–33 punktuose išdėstomi su pagrindinėmis sąlygomis susiję elementai, įskaitant socialinių partnerių, užimtumo tarnybų, švietimo ir mokymo įstaigų bei kitų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą. Taip pat rekomenduojama užtikrinti, kad stažuotojų teises galėtų ginti darbuotojų atstovai.

Sustiprintos kokybės sistemos taikymas

34–35 punktuose pateikiamos rekomendacijos dėl sustiprintos stažučių kokybės sistemos taikymo, be kita ko, nurodant, kad valstybės narės turėtų pateikti įgyvendinimo planą, ir numatyti finansinę ir nefinansinę paramą stažučių organizatoriams, visų pirma MVĮ.

Parama stažuotojų įsidarbinimo galimybėms didinti

36–37 punktuose nustatomos paramos priemonės, skirtos įsidarbinimo galimybėms didinti, ir rekomenduojama skatinti stažučių organizatorius po stažuotės pasiūlyti darbo vietą ir naudoti ES lėšas sustiprintos sistemos principus atitinkančioms stažuotėms.

Tolesni veiksmai

38 punkte rekomenduojama, kad valstybės narės ir Komisija kartu rinktų duomenis.

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA**dėl sustiprintos stažuotių kokybės sistemos**

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnį, kartu su 153 straipsnio 1 dalies b punktu, 165 straipsnio 4 dalimi ir 166 straipsnio 4 dalimi,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2014 m. kovo mėn. Taryba priėmė Rekomendaciją dėl stažuotių kokybės sistemos⁴³ (toliau – 2014 m. rekomendacija), kuria siekiama nustatyti Sąjungos mastu taikomus stažuotių kokybės standartus. Joje buvo aprašytas 21 su stažuotėmis susijęs principas, kuriuos taikant būtų galima pagerinti stažuotių kokybę, visų pirma užtikrinant kokybišką mokymosi ir mokymo turinį ir tinkamas darbo sąlygas, taip remiant perėjimą iš švietimo sistemos į darbo rinką ir padidinant stažuotojų įsidarbinimo galimybes. 2014 m. rekomendacija taikoma visoms stažuotėms, išskyrus tas, kurios įtrauktos į formaliojo švietimo ir mokymo programas, ir stažuotes, kurios reglamentuojamos pagal nacionalinę teisę ir kurias privaloma atlikti norint įgyti tam tikrą profesiją;
- (2) Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos⁴⁴ pateikta 14 kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės kriterijų, kuriais siekiama užtikrinti, kad pameistrystės programos atitiktų darbo rinkos poreikius ir būtų naudingos tiek besimokantiems asmenims, tiek darbdaviams. Tai, be kita ko, mokymosi ir darbo sąlygų kriterijai ir pagrindinių sąlygų kriterijai;
- (3) sustiprinta Jaunimo garantijų iniciatyva⁴⁵ siekiama užtikrinti, kad jaunesni nei 30 metų jaunuoliai per keturis mėnesius nuo darbo netekimo arba mokymosi užbaigimo gautų kokybišką darbo, tęstinio mokymosi, pameistrystės arba stažuotės pasiūlymą. 2014 m. rekomendacija buvo svarbus atskaitos taškas vertinant stažuotių pasiūlymų kokybę pagal sustiprintą Jaunimo garantijų iniciatyvą;
- (4) norint pasiekti Sąjungos pagrindinį tikslą – kad iki 2030 m. užimtumo lygis 20–64 m. amžiaus gyventojų grupėje siektų 78 proc., būtina sudaryti palankesnes sąlygas pereiti prie kokybiško užimtumo⁴⁶;
- (5) stažuotės gali padėti jaunuoliams įgyti praktinės ir profesinės patirties, pagerinti jų įsidarbinimo galimybes ir palengvinti perėjimą prie stabilaus užimtumo. Todėl stažuotės yra svarbi priemonė, padedanti patekti į darbo rinką. Darbdaviams stažuotės

⁴³ OL C 88, 2014 3 27, p. 1. Paskelbta [internete](#).

⁴⁴ OL C 417, 2020 12 2, p. 1–16.

⁴⁵ OL C 372, 2020 11 4, p. 1–9.

⁴⁶ Vienas iš trijų ES lygmens socialinių tikslų, įtrauktų į [Europos socialinių teisių ramsčio veiksmų planą](#) (Turi būti pasiektas iki 2030 m.).

suteikia galimybę pritraukti, mokyti ir išlaikyti jaunimą. Jos gali padėti sumažinti kvalifikuotų darbuotojų paieškos ir įdarbinimo išlaidas, nes stažuotojams po stažuotės gali būti pasiūloma nuolatinė darbo vieta;

- (6) daugelyje sričių trūksta visų lygių įgūdžių turinčių darbuotojų. Numatoma, kad dėl prognozuojamo darbingo amžiaus gyventojų skaičiaus mažėjimo ir didėjančios kai kurių su žaliąja ir skaitmenine pertvarka susijusių profesijų paklausos šis trūkumas didės. Šį trūkumą būtų galima sumažinti užtikrinant didesnį jaunimo dalyvavimą darbo rinkoje ir jų kvalifikacijos kėlimą / perkvalifikavimą. Kokybiškos stažuotės gali būti naudingos kvalifikacijos kėlimo ir (arba) perkvalifikavimo galimybės bet kokio amžiaus žmonėms, kurie jų metu galėtų dirbdami įgyti praktinių įgūdžių ir taip patekti į darbo rinką arba pasirinkti naują karjeros kryptį;
- (7) Konferencijoje dėl Europos ateities buvo pateiktas pasiūlymas užtikrinti, kad jaunimo stažuotės ir darbo vietos atitiktų kokybės standartus, be kita ko, susijusius su darbo užmokesčiu ir draudimu organizuoti neapmokamas stažuotes darbo rinkoje ir ne formalus švietimo srityje⁴⁷;
- (8) 2023 m. birželio mėn. Europos Parlamentas pagal SESV 225 straipsnį priėmė rezoliuciją su rekomendacijomis Komisijai dėl kokybiškų stažuotčių⁴⁸. Savo rezoliucijoje Europos Parlamentas paragino Komisiją „atnaujinti ir sustiprinti 2014 m. rekomendaciją ir paversti ją griežtesne teisėkūros priemone“. Parlamentas taip pat paragino Komisiją į atnaujintą stažuotčių kokybės sistemą įtraukti papildomų principų. Konkrečiai Europos Parlamentas paragino Komisiją „pasiūlyti direktyvą dėl atviros darbo rinkos stažuotčių, stažuotčių pagal aktyvią darbo rinkos politiką ir stažuotčių, kurios yra privaloma profesinės kompetencijos tobulinimo mokymų dalis, siekiant užtikrinti būtiniausius kokybės standartus, įskaitant taisykles dėl stažuotčių trukmės, galimybės naudotis socialine apsauga pagal nacionalinę teisę ir praktiką, taip pat dėl atlyginimo, kuriuo būtų užtikrinamas deramas gyvenimo lygis, kad būtų išvengta išnaudojimo praktikos“;
- (9) Komisija surengė dviejų etapų konsultacijas su socialiniais partneriais Sąjungos lygmeniu pagal SESV 154 straipsnį dėl galimų veiksmų, kuriais būtų galima toliau gerinti stažuotčių kokybę, poreikio, tikslų ir teisinių galimybių. Socialiniai partneriai nepasiekė susitarimo pradėti derybų šiais klausimais. Tačiau svarbu šioje srityje imtis veiksmų Sąjungos lygmeniu ir pritaikyti šiuo metu naudojamą stažuotčių sistemą, kartu atsižvelgiant į konsultacijų su socialiniais partneriais rezultatus;
- (10) Komisija daug konsultavosi su suinteresuotosiomis šalimis, įskaitant stažuotojus ir jaunimo organizacijas, stažuotčių organizatorius, nacionalines valdžios institucijas, švietimo įstaigas ir akademinės bendruomenės ekspertus;
- (11) be to, 2023 m. Komisija atliko 2014 m. rekomendacijos vertinimą⁴⁹ ir nustatė, kad kokybiškos tos rekomendacijos principus atspindinčios stažuotės padeda didinti jaunimo įsidarbinimo galimybes. Nors vis dar buvo laikoma, kad 2014 m. rekomendacijoje nustatyti kokybės principai yra tinkami ir suteikia pridėtinės vertės, vertinime taip pat buvo padaryta išvada, kad tų principų taikymą, stebėseną ir vykdymo užtikrinimą reikia tobulinti. Taip pat buvo nustatyta, kad sistemą būtų

⁴⁷ Konferencija dėl Europos ateities. Ataskaita dėl galutinių konferencijos rezultatų (2022 m. gegužės mėn.). Paskelbta [internete](#).

⁴⁸ 2023 m. birželio 14 d. Europos Parlamento rezoliucija su rekomendacijomis Komisijai dėl kokybiškų stažuotčių Sąjungoje (2020/2005(INL)). Paskelbta [internete](#).

⁴⁹ Paskelbta [internete](#).

galima sustiprinti, be kita ko, kalbant apie jos aspektus, susijusius su darbo užmokesčiu ir galimybėmis naudotis socialine apsauga. Be to, siekdami palengvinti perėjimą prie nuolatinių darbo santykių, stažuoti organizatoriai galėtų skirti daugiau dėmesio paramos po pasiūlymo priėmimo teikimui. Taip pat nustatyta, kad darbdaviams būtų galima geriau padėti teikiant jiems praktines gaires ir finansinę paramą, taip pat susiejant tokią paramą su kokybės principų taikymu;

- (12) vertinime taip pat buvo nustatytas poreikis užtikrinti įtraukumą ir pagerinti pažeidžiamoje padėtyje esančių asmenų galimybes atlikti stažuotes. Visų pirma mažumos, neįgalieji, kaimo, atokiuose ir atokiausiuose regionuose gyvenantys asmenys, nepalankioje socialinėje ar ekonominėje padėtyje esantys ir (arba) migrantų kilmės asmenys, romų bendruomenės atstovai ir žemesnio lygio išsilavinimą turintys asmenys susiduria su kliūtimis, kurios jiems trukdo pasinaudoti stažuoti galimybėmis. Be kitų kliūčių, neįgaliesiems dalyvauti stažuotėse trukdo tai, kad trūksta jų poreikiams pritaikytų stažuoti programų, kurios, pavyzdžiui, atitiktų konkrečius prieinamumo reikalavimus;
- (13) 2023 m. „Eurobarometro“ apklausos (FL523)⁵⁰ metu buvo nustatyta, kad 55 proc. stažuotes atlikusių respondentų gavo atlyginimą arba finansinę kompensaciją, t. y. ši dalis buvo didesnė, palyginti su 2013 m. „Eurobarometro“ apklausos (FL378)⁵¹ metu nustatyta 40 proc. dalimi. Be to, 2023 m. 33 proc. respondentų atsakė, kad jie turėjo visas galimybes naudotis socialine apsauga, o 28 proc. respondentų atsakė, kad socialine apsauga jie galėjo naudotis iš dalies⁵²;
- (14) šioje rekomendacijoje atsižvelgiama į poreikį stiprinti stažuoti kokybės sistemą, kaip nustatyta vertinime ir kaip nurodė įvairios pirmiau minėtos suinteresuotosios šalys. Ja siekiama pagerinti stažuoti kokybę, visų pirma kiek tai susiję su mokymosi bei mokymo turiniu ir darbo sąlygomis, kad būtų palengvintas perėjimas iš švietimo sistemos, nedarbo ar neaktyvumo į darbo rinką;
- (15) šioje rekomendacijoje stažuotės turėtų būti suprantamos kaip ribotos trukmės darbo praktika, kuri apima reikšmingą mokymosi ir mokymo komponentą, kurią pradėjus siekiama įgyti praktinės ir profesinės patirties, kad būtų pagerintos įsidarbinimo galimybės bei palengvintas perėjimas prie nuolatinių darbo santykių arba įgyta profesija. Nedarant poveikio kitų rūšių stažuotėms, kurios taip pat gali būti vykdomos, nustatytos šios keturios stažuoti rūšys: atviros rinkos stažuotės, stažuotės, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, stažuotės, kurios įtrauktos į formaliojo švietimo ir mokymo programas, ir stažuotės, kurias privaloma atlikti norint įgyti tam tikrą profesiją;
- (16) atviros rinkos stažuotės grindžiamos neprivalomais dvišaliais stažuotojo ir stažuoti organizatoriaus (viešos / privačios / ne pelno siekiančios organizacijos) susitarimais, kuriose nedalyvauja trečioji šalis ir kurios neturi formalaus ryšio su švietimu ar mokymu;
- (17) stažuotės, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos dalis, siūlomos neaktyviems ar nedirbantiems asmenims arba asmenims, kuriems kyla pavojus tapti bedarbiais, ir paprastai kaip tarpininkas tarp stažuoti organizatoriaus ir stažuotojo veikia viešoji institucija (dažnai užimtumo tarnyba);

⁵⁰ Paskelbta [internete](#).

⁵¹ Paskelbta [internete](#).

⁵² 2013 m. „Eurobarometro“ apklausoje buvo klausiama apie sveikatos draudimą (73 proc. respondentų nurodė, kad yra apdrausti), bet ne apie socialinės apsaugos aprėptį.

- (18) stažuotės taip pat gali būti mokymosi darbo vietoje galimybės, įtraukiamos į formaliojo švietimo ir mokymo (mokyklinio, profesinio ar aukštojo mokslo ir mokymo) programas;
- (19) tam tikros stažuotės taip pat gali būti reglamentuojamos nacionalinės teisės aktais ir jas gali būti privaloma atlikti norint įgyti tam tikrą profesiją (pvz., medicinos, architektūros ir kt. sričių);
- (20) ši rekomendacija taikoma visoms 16–19 konstatuojamosiose dalyse nurodytoms stažuotėms;
- (21) kadangi stažuotės ir mokymosi darbo vietoje programos vykdančios profesinį rengimą ir mokymą, kaip nustatyta Tarybos rekomendacijoje dėl kokybiškos ir veiksmingos pameistrystės europinės sistemos⁵³, valstybėse narėse labai skiriasi, valstybės narės raginamos, atsižvelgiant į jų nacionalinius ir regioninius ypatumus, įvertinti, kuri iš šių dviejų kokybės sistemų turėtų būti taikoma profesinio rengimo ir mokymo darbo vietoje metu įgytai mokymosi patirčiai. Siekiant užtikrinti, kad visi darbo vietoje besimokantys asmenys gautų aukščiausio lygio apsaugą, valstybės narės raginamos, atsižvelgiant į nacionalines aplinkybes, taikyti tą sistemą, pagal kurią tokie asmenys būtų labiau apsaugoti;
- (22) vienodoms galimybėms naudotis stažuotėmis trukdo tai, kad neužtikrinamas teisingas darbo užmokestis ir tinkama socialinė apsauga. Neturėdamos alternatyvių pajamų šaltinių, pažeidžiamoje padėtyje esančios grupės yra linkusios nedalyvauti stažuotėse, visų pirma tais atvejais, kai už jas nemokamas darbo užmokestis arba jis yra mažas, arba kai patiriama papildomų išlaidų, pavyzdžiui, tuomet, kai stažuotės organizuojamos kitame regione ar kitoje šalyje;
- (23) dėl galimybių naudotis socialine apsauga spragų gali atsirasti pavojus stažuotojų gerovei ir (psichikos) sveikatai, didėja jų ekonominis netikrumas, nesaugumas ir skurdo rizika. Ši rizika yra ypač didelė tais atvejais, kai stažuotojai priklauso nepalankioje socialinėje, ekonominėje ir (arba) kitaip pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms. Stažuotojai, norėdami pasinaudoti socialinėmis teisėmis ir išmokomis, gali susidurti su kliūtimis, visų pirma dėl trumpos jų įmokų mokėjimo istorijos. Be to, dauguma socialinės apsaugos sistemų (išskyrus sveikatos priežiūros) reikalauja, kad asmuo būtų dirbantis, o šis statusas nepriskiriamas stažuotojams, kurie nelaikomi darbuotojais;
- (24) dėl ilgos stažuotės trukmės arba viena po kitos vykdomų stažuotės atitinkamų atskirų stažuotojų nuolatinių darbo santykių pradžia gali būti vilkinama. Tai taip pat gali būti požymis, kad stažuotėmis dangstomi nuolatiniai darbo santykiai;
- (25) ilgesnė stažuotės trukmė gali būti tinkama, jeigu ją galima pateisinti atsižvelgiant į konkrečios rūšies stažuotės pobūdį ir tikslą. Tokios išimtys gali būti taikomos tokiais atvejais, kai stažuotes privaloma atlikti norint įgyti tam tikrą profesiją, nes dėl būtinų žinių, gebėjimų ir patirties įgijimo trajektorijos stažuotės gali būti ilgesnės. Tam tikras stažuotes, kurios yra aktyvios darbo rinkos politikos, kuria siekiama integruoti pažeidžiamoje padėtyje esančius asmenis, dalis, taip pat gali būti naudinga atlikti ilgiau. Kai kurios stažuotės, kurios yra įtrauktos į formaliojo švietimo ir mokymo programas, gali būti ilgesnės dėl su tomis programomis susijusių priežasčių;

⁵³ OL C 417, 2020 12 2, p. 1–16.

- (26) pakartotinės stažuotės ir stažuotėmis dangstomi nuolatiniai darbo santykiai gali būti būdingi stažuočių organizatoriams, kurie skelbimuose apie laisvas darbo vietas reikalauja ankstesnės patirties toje pačioje ar panašioje veiklos srityje. Bendra stažuočių trukmė kartais taip pat pratęsiama organizuojant pakartotines stažuotes, įskaitant vieną po kitos pas tą patį darbdavį vykdomas stažuotes. Tokia praktika gali būti dar vienas požymis, kad stažuotėmis dangstomi nuolatiniai darbo santykiai. Tačiau gali būti objektyvių priežasčių, dėl kurių stažuočių organizatoriai gali reikalauti, kad stažuotojai (kandidatai) turėtų ankstesnės darbo patirties. Tokiais atvejais gali būti, kad lygiavertė ankstesnės darbo patirties trukmė laikoma alternatyva išsilavinimui tam tikros veiklos srityje ar su ja susijusioms ekspertinėms žinioms. Norint įgyti konkrečią profesiją, prieš pradėdant atlikti labiau specializuotą stažuotę taip pat gali būti reikalaujama, kad stažuotojas turėtų ankstesnės darbo patirties;
- (27) vertinime buvo pabrėžta, kad reikia stiprinti paramą stažuotojams stažuočių metu teikiant tinkamą mentorių pagalbą. Todėl, kai įmanoma ir atsižvelgiant į stažuočių organizatoriaus organizacinius poreikius ir dydį, kartu su vadovu turėtų dirbti ir mentorius, kuris teiktų konsultacijas, konsultuojamąjį ugdymą ir paramą stažuotojui asmeninio tobulėjimo ir integracijos į darbo aplinką klausimais;
- (28) nuo COVID-19 pandemijos pradžios padaugėjo susitarimų dėl nuotolinio ir mišraus darbo. Siekiant užtikrinti nuotolinių ir mišrių stažuočių kokybę ir prieinamumą, reikia prisitaikyti prie dažnesnės nuotolinio darbo praktikos ir užtikrinti tinkamą darbo aplinką (įskaitant įrangą) bei darbo organizavimą. Pastarasis elementas apima orientavimo, mentorystės ir užduočių pritaikymą nuotoliniam ir mišriam darbui;
- (29) siekiant padidinti informacijos apie stažuočių galimybes skaidrumą, stažuočių organizatoriai turėtų būti skatinami į pranešimus apie laisvas darbo vietas ir stažuočių skelbimus įtraukti informaciją apie stažuočių sąlygas, visų pirma darbo užmokesčio dydį, darbo sąlygas, socialinės apsaugos aprėptį, įskaitant sveikatos draudimą ir draudimą nuo nelaimingų atsitikimų, numatomas užduotis ir mokymosi bei mokymo komponentą, galbūt taip pat pateikdami nuorodą į interneto svetainę, kurioje skelbiama ši informacija;
- (30) stažuočių organizatoriai turėtų būti skatinami teikti informaciją apie įdarbinimo politiką, visų pirma susijusią su įdarbinamų stažuotojų dalimi. Ši dalis apskaičiuojama stažuotojų, kurie (po stažuotės pabaigos) buvo įdarbinti kaip nuolatiniai darbuotojai, skaičių padalijus iš bendro tais pačiais metais toje pačioje įstaigoje stažuotes atlikusių asmenų skaičiaus;
- (31) užimtumo tarnybos ir kiti profesinio orientavimo paslaugų teikėjai turėtų būti skatinami teikiant informaciją apie stažuočių galimybes taikyti tuos pačius skaidrumo reikalavimus, kaip ir stažuočių organizatoriai. Tačiau pripažįstama, kad užimtumo tarnybos ir kiti profesinio orientavimo paslaugų teikėjai gali nežinoti visų informacijos elementų, kurie įtraukiami į skaidrumo reikalavimus, todėl jų veiksmai gali priklausyti nuo stažuočių organizatorių noro dalytis tokia informacija;
- (32) siekiant užtikrinti vienodas galimybes pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms, reikia pagerinti tokių grupių informavimo pastangas, pavyzdžiui, parengiant tikslias komunikacijos ir informuotumo didinimo strategijas. Siekiant užtikrinti tokių informavimo strategijų veiksmingumą, labai svarbu įtraukti atitinkamas suinteresuotąsias šalis, kaip antai užimtumo tarnybas ir švietimo bei mokymo įstaigas, ir pritaikyti naudojamas komunikacijos ir informavimo priemonės, kad jomis būtų galima pasiekti kuo daugiau žmonių, įskaitant tam tikrą negalią turinčius asmenis (pvz., naudojant pritaikytas ir lengvai skaitomas interneto svetaines);

- (33) siekiant užtikrinti, kad ši rekomendacija būtų taikoma, reikia stiprinti paramą darbdaviams teikiant jiems praktines gaires ir finansinę paramą, kuri galėtų priklausyti nuo to, ar siūlomos stažuotės atitinka šioje rekomendacijoje nustatytus kokybės principus;
- (34) tarpvalstybinės stažuotės gali būti labai naudingos, nes stažuotojai gali išmokti kitos kalbos, susipažinti su nauja aplinka ar kultūra ir taip įgyti atitinkamų universaliųjų įgūdžių. Esama požymių, kad tarpvalstybinis stažuotojų judumas yra padidėjęs⁵⁴, tačiau dėl nepakankamų finansinių išteklių ir tinkamos (bei pakankamos) informacijos stokos jaunimui vis dar sunku išnaudoti tarpvalstybinių stažuotčių galimybes. Siekiant pagerinti prieinamumą, reikia skelbti daugiau konkrečios ir praktinės informacijos apie tarpvalstybines stažuotes (pavyzdžiui, EURES portale);
- (35) kanalai, kuriais būtų galima pranešti apie profesinį aplaidumą ir prastas darbo sąlygas, gali padėti stažuotojams užtikrinti savo darbo teises. Be to, turėdami galimybę ginti savo teises pasitelkiant darbuotojų atstovus stažuotojai sustiprintų savo padėtį;
- (36) valstybių narių programos, pagal kurias skatinamos ir siūlomos kokybiškos stažuotės, gali būti finansiškai remiamos Europos fondų lėšomis. Valstybėms narėms įgyvendinti šią rekomendaciją galėtų padėti Reglamentu (ES) 2021/1057 nustatytas „Europos socialinis fondas +“ (ESF+)⁵⁵, Reglamentu (ES) 2021/241 nustatyta Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė (EGADP)⁵⁶, skirta reikalavimus atitinkančioms reformoms ir investicijoms, numatytoms valstybių narių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planuose, kurie turi būti įgyvendinti šios priemonės galiojimo laikotarpiu iki 2026 m. pabaigos, Reglamentu (ES) 2021/1056 įsteigtas Teisingos pertvarkos fondas⁵⁷ ir Reglamentu (ES) 2021/240 nustatyta techninės paramos priemonė (TPP)⁵⁸;
- (37) siekdama užtikrinti, kad valstybės narės laikytųsi nuoseklaus požiūrio, Komisija pasiūlė direktyvą (COM(2024) 132), kuria nustatoma bendra principų ir priemonių sistema, skirta gerinti ir užtikrinti stažuotojų, kurie yra darbuotojai, darbo sąlygas ir kovoti su stažuotėmis dangstomais nuolatiniais darbo santykiais;
- (38) kalbant apie informaciją, kuri turi būti suteikiama stažuotojams rašytiniame stažuotės susitarime, stažuotojai, kurie yra darbuotojai, turi teisę reikalauti, kad jų atžvilgiu būtų laikomasi būtiniausių informavimo reikalavimų, nustatytų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/1152⁵⁹. Tais atvejais, kai ši direktyva netaikoma, be būtiniausių stažuotojų, kurie yra darbuotojai, atžvilgiu taikomų reikalavimų turėtų būti atsižvelgiama ir į šios rekomendacijos elementus;
- (39) šios rekomendacijos įgyvendinimas neturėtų būti laikomas teisėtu pagrindu sumažinti bendrą stažuotojų, kuriems taikoma ši rekomendacija, apsaugos lygį;
- (40) šia rekomendacija turėtų būti vengiama nustatyti administracinius, finansinius arba teisinius apribojimus, kurie varžytų mažųjų ir vidutinių įmonių (MVI) kūrimą arba

⁵⁴ Iš duomenų apie tarpvalstybinių stažuotčių paplitimą matyti, kad, remiantis 2014 m. Tarybos rekomendacijos vertinimu, šis skaičius padidėjo nuo 9 proc. 2014 m. iki 19 proc. 2022 m. Atlikus 2023 m. „Eurobarometro“ apklausą (FL523) nustatyta, kad 21 proc. respondentų atliko bent vieną stažuotę kitoje ES šalyje.

⁵⁵ OL L 231, 2021 6 30, p. 21–59.

⁵⁶ OL L 57, 2021 2 18, p. 17–75.

⁵⁷ OL L 231, 2021 6 30, p. 1–20.

⁵⁸ OL L 57, 2021 2 18, p. 1–16.

⁵⁹ OL L 186, 2019 7 11, p. 105–121.

plėtrą. Todėl valstybės narės raginamos įvertinti savo politikos priemonių arba reformų poveikį MVI, siekiant užtikrinti, kad MVI nebūtų daromas neproporcingas poveikis, ypatingą dėmesį skiriant labai mažoms įmonėms ir administracinei naštai, ir taip pat raginamos paskelbti tokių vertinimų rezultatus;

- (41) šia rekomendacija pakeičiama 2014 m. kovo 10 d. Tarybos rekomendacija dėl stažuotių kokybės sistemos, kurios valstybės narės nebeturėtų taikyti;

PRIPAŽŪSTA KOMISIJOS KETINIMĄ:

- (42) puoselėti glaudų bendradarbiavimą su valstybėmis narėmis, socialiniais partneriais ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis, kad šią rekomendaciją būtų skubiai pradėta taikyti;
- (43) bendradarbiauti su valstybėmis narėmis, socialiniais partneriais, užimtumo tarnybomis, jaunimo ir stažuotojų organizacijomis, švietimo ir mokymo įstaigomis ir kitomis suinteresuotosiomis šalimis siekiant propaguoti šią rekomendaciją, be kita ko, didinant informuotumą apie stažuotių kokybės principus ir naudą jaunimui ir stažuotių organizatoriams;
- (44) skatinti ir remti šios rekomendacijos įgyvendinimą, be kita ko, sudarant palankesnes sąlygas valstybėms narėms ir suinteresuotosioms šalims keistis geriausios praktikos pavyzdžiais per esamus tinklus, įskaitant įgūdžių partnerystes pagal Įgūdžių paktą;
- (45) remti šios rekomendacijos įgyvendinimą skiriant atitinkamą Sąjungos finansavimą pagal atitinkamus teisės aktus, taip siekiant padidinti kokybiškų stažuotių skaičių;
- (46) bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis rinkti ribotus duomenis apie stažuotes, visų pirma siekiant stebėti šios rekomendacijos taikymo pažangą, kartu nepamirštant, jog gali atsirasti nereikalinga duomenų teikimo našta;
- (47) bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, padedant Užimtumo komitetui ir naudojantis esamomis stebėsenos priemonėmis, naudojamomis įgyvendinant Europos semestro procesą, toliau stebėti pažangą, daromą taikant sustiprintą stažuotių kokybės sistemą;
- (48) teikti Tarybai duomenis apie šios rekomendacijos taikymo pažangą, grindžiamus valstybių narių per [trejus metus] nuo jos priėmimo dienos pateikta informacija,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

Tikslas ir taikymo sritis

1. Šia rekomendacija siekiama pagerinti stažuotių kokybę, visų pirma mokymosi ir mokymo turinį bei darbo sąlygas, kad būtų palengvintas perėjimas iš švietimo sistemos, nedarbo ar neaktyvumo į darbo rinką.
2. Ši rekomendacija turėtų būti taikoma visiems stažuotojams, nepriklausomai nuo jų užimtumo statuso, įskaitant stažuotojus, kurie yra darbuotojai, tik tiek, kiek ir jeigu ES teisės aktais nėra nustatytos lygiavertės arba palankesnės nuostatos.

Kokybės principai

REKOMENDUOJA VALSTYBĖMS NARĖMS:

Rašytinis susitarimas

3. užtikrinti, kad stažuotės būtų grindžiamos stažuotės pradžioje sudarytu stažuotojo ir stažuotės organizatoriaus rašytiniu susitarimu;
4. užtikrinti, kad stažuuočių susitarimuose būtų nustatomi Direktyvos (ES) 2019/1152 4 straipsnyje išvardyti informacijos elementai, mokymosi ir mokymo komponentas ir jo tikslai, darbo sąlygos, vykdytinos užduotys, mentorystės, priežiūros ir vertinimo tvarka, išsami informacija apie socialinę apsaugą, be kita ko, susijusią su ligos ir sveikatos priežiūros, taip pat nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų draudimu, šalių teisės ir pareigos pagal galiojančius Sąjungos ir nacionalinės teisės aktus, kolektyvines sutartis ir praktiką ir, kai aktualu, stažuotės organizatoriaus konfidencialumo ir intelektinės nuosavybės teisių politika;

Mokymosi ir darbo sąlygos

5. užtikrinti, kad nustatant konkrečius stažuotės mokymosi ir mokymo tikslus ir siekiant padėti stažuotojams įgyti praktinės patirties ir atitinkamų įgūdžių būtų konsultuojamasi su stažuotojais. Stažuotojui pavestomis užduotimis turėtų būti sudaromos sąlygos pasiekti šiuos tikslus;
6. užtikrinti, kad stažuotojams būtų mokamas sąžiningas atlyginimas, nustatomas atsižvelgiant į tokius elementus kaip stažuotojo užduotys ir atsakomybės sritys, stažuotojo darbo intensyvumas ir mokymosi bei mokymo komponento svarba;
7. vykdant veiksmingą stebėseną ir užtikrinant vykdymą užtikrinti, kad būtų gerbiamos stažuotojų teisės ir darbo sąlygos pagal taikytiną Sąjungos ir nacionalinę teisę, įskaitant sveikatos ir saugos teisės aktus, maksimalaus savaitės darbo laiko apribojimus, minimalius dienos ir savaitės poilsio laikotarpius ir, kai taikoma, – teises į minimalias atostogas;
8. užtikrinti, kad stažuuočių organizatoriai paskirtų vadovus, kurie padėtų stažuotojams atlikti jiems skiriamas užduotis, prižiūrėtų stažuotojų vykdomą veiklą ir stebėtų bei vertintų jų pažangą;
9. užtikrinti, kad stažuuočių organizatoriai paskirtų mentorius, kurie veiktų kaip stažuotojų patarėjai ir juos ugdytų bei teiktų paramą, kai įmanoma, atsižvelgdami į stažuuočių organizatorių organizacinius poreikius ir dydį;
10. užtikrinti, kad stažuuočių organizatoriai užtikrintų tinkamą, saugią ir sveiką darbo aplinką, be kito ko, suteikdami įrangą ir organizuodami darbą nuotolinių ir mišrių stažuuočių atvejais;

11. užtikrinti pagrįstą stažuoių trukmę, kuri neviršytų šešių mėnesių, išskyrus atvejus, kai ilgesnė trukmė gali būti pateisinama dėl objektyvių priežasčių ir atsižvelgiant į nacionalinę praktiką. Pakartotinių stažuoių, įskaitant viena po kitos pas tą patį darbdavį vykdomas stažuotes, atvejais užtikrinti, kad bendra tokių stažuoių trukmė neviršytų šešių mėnesių, išskyrus atvejus, kai ilgesnė trukmė gali būti pateisinama dėl objektyvių priežasčių;
12. paaiškinti aplinkybes ir sąlygas, kuriomis stažuotė gali būti pratęsta arba atnaujinta pasibaigus pradinei stažuotei;
13. užtikrinti, kad darbdaviai nereikalautų, kad kandidatai atlikti stažuotę turėtų ankstesnės darbo patirties savo veiklos srityje, išskyrus atvejus, kai toks reikalavimas gali būti laikomas pagrįstu dėl objektyvių priežasčių;
14. užtikrinti, kad stažuoių susitarimuose būtų nurodoma, kad stažuotojas arba stažuotės organizatorius gali nutraukti susitarimą apie tai informuodami raštu, pakankamai iš anksto pateikdami pranešimą, atsižvelgiant į atitinkamą stažuotės trukmę ir atitinkamą nacionalinę praktiką;
15. bendradarbiaujant su kompetentingomis institucijomis užtikrinti kanalus, kuriais naudodamiesi stažuotojai galėtų pranešti apie profesinį aplaidumą ir prastas darbo sąlygas, ir teikti informaciją apie tuos kanalus;

Socialinė apsauga

16. užtikrinti, kad stažuotojai turėtų galimybę naudotis tinkama socialine apsauga, įskaitant būtinus jos elementus pagal nacionalinės teisės aktus ir, atitinkamais atvejais, atsižvelgiant į 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendaciją⁶⁰;

Tinkamas stažuoių pripažinimas

17. skatinti stažuoių metu įgytų žinių, įgūdžių ir kompetencijų pripažinimą ir patvirtinimą, taip pat raginti stažuoių organizatorius šias žinias, įgūdžius ir kompetencijas atestuoti suteikiant įvertinimą ir išduoti pažymėjimą (jeigu įmanoma, skaitmeniniu formatu);

Skaidrumo reikalavimai

18. užtikrinti, kad stažuoių organizatoriai į pranešimus apie laisvas darbo vietas ir skelbimus įtrauktų informaciją apie stažuoių sąlygas, visų pirma apie darbo užmokesčio dydį, darbo sąlygas, socialinės apsaugos aprėptį, įskaitant sveikatos draudimą ir

⁶⁰ 2019 m. lapkričio 8 d. Tarybos rekomendacija dėl darbuotojų ir savarankiškai dirbančių asmenų socialinės apsaugos galimybių (OL C 387, 2019 11 15, p. 1).

draudimą nuo nelaimingų atsitikimų, numatomas užduotis ir mokymosi bei mokymo komponentą;

19. skatinti stažuoočių organizatorius teikti informaciją apie įdarbinimo politiką, įskaitant ankstesniais metais įdarbintų stažuotojų skaičių;
20. skatinti užimtumo tarnybas ir kitus profesinio orientavimo paslaugų teikėjus teikiant informaciją apie stažuotes laikytis 18 punkte išvardytų skaidrumo reikalavimų;

Įtraukios stažuotės

21. gerinti potencialių stažuotojų, priklausančių pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms, informavimą, be kita ko, didinant jų informuotumą apie kokybiškų stažuoočių naudą siekiant pagerinti įsidarbinimo galimybes;
22. užtikrinti vienodą požiūrį ir nediskriminavimą stažuoočių srityje, be kita ko, nustatant atrankos kriterijus ir įdarbinimo politiką, ir gerinti galimybes dalyvauti stažuotėse visiems potencialiems kandidatams, visų pirma priklausantiems pažeidžiamoje padėtyje esančioms grupėms;
23. užtikrinti, kad stažuoočių organizatoriai savo pranešimuose apie laisvas darbo vietas ir skelbimuose vartotų lyčių požiūriu neutralią ir įtraukią kalbą;
24. užtikrinti, kad stažuoočių programos bei pagal jas numatomos darbo vietos, mokymai, skaitmeninės priemonės, biuro ir darbo įranga atitiktų individualius stažuotojų, visų pirma neįgalių, poreikius, be kita ko, sudarant tinkamas priimtinas sąlygas pagal Tarybos direktyvos 2000/78/EB 5 straipsnį;

Tarpvalstybinės stažuotės

25. sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniam stažuotojų judumui Europos Sąjungoje, *inter alia*, paaiškinant nacionalinę teisinę stažuoočių sistemą, nustatant aiškias taisykles dėl stažuotojų iš kitų valstybių narių priėmimo ir stažuotojų siuntimo į kitas valstybes nares, ir sumažinant administracinius formalumus;
26. naudotis EURES tinklu siekiant remti tarpvalstybinį stažuotojų judumą ir keistis informacija apie mokamas stažuotes EURES portale, laikantis atitinkamų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/589 nuostatų⁶¹;

⁶¹ 2016 m. balandžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/589 dėl Europos užimtumo tarnybų tinklo (EURES) darbuotojų galimybių naudotis judumo skatinimo paslaugomis ir

27. toliau rengti praktinę rekomendacinę medžiagą ir informaciją (potencialiems) stažuotojams apie tarpvalstybines stažuotes EURES tinkle, be kita ko, įvairių rūšių negalią turintiems asmenims prieinama forma;
28. padėti stažuoočių organizatoriams ir švietimo bei mokymo įstaigoms sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinėms stažuotėms, kuo geriau išnaudojant Europos iniciatyvas, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2021/817⁶² nustatytą programą „Erasmus+“;
29. atitinkamais atvejais skatinti šios rekomendacijos principus taikyti Europos Sąjungos siunčiančiųjų organizacijų ir už Sąjungos ribų esančių priimančiųjų organizacijų stažuoočių mobilumo sutartyse;

Papildoma parama stažuoočių metu

30. skatinti stažuoočių organizatorius ir tarpines organizacijas, pavyzdžiui, užimtumo tarnybas ir švietimo bei mokymo įstaigas, stažuoočių metu teikti profesinio orientavimo paramą, pavyzdžiui, konsultacijas karjeros klausimais ir informaciją apie tinklaveikos galimybes, kad po stažuotės būtų galima lengviau pereiti prie nuolatinių darbo santykių;

Pagrindinės sąlygos

31. užtikrinti aktyvų socialinių partnerių dalyvavimą taikant šią rekomendaciją;
32. skatinti aktyvų užimtumo tarnybų, švietimo ir mokymo įstaigų, mokymo paslaugų teikėjų ir kitų atitinkamų suinteresuotųjų šalių dalyvavimą taikant šią rekomendaciją;
33. užtikrinti, kad darbuotojų atstovai galėtų dalyvauti bet kokiose atitinkamose teismo ar administracinėse procedūrose, skirtose užtikrinti, kad būtų paisoma galiojančiais nacionalinės teisės aktais nustatyti teisų ir pareigų. Šie atstovai gali veikti vieno ar kelių stažuotojų vardu arba teikti jiems paramą, jeigu pažeidžiamos pagal galiojančius nacionalinės teisės aktus nustatytos teisės ar pareigos ir gavę to stažuotojo ar tų stažuotojų sutikimą;

Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu

Sustiprintos stažuoočių kokybės sistemos taikymas

⁶² geresnės darbo rinkų integracijos ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 492/2011 ir (ES) Nr. 1296/2013 (OL L 107, 2016 4 22, p. 1). [Paskelbta internete.](#)

2021 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/817, kuriuo nustatoma Sąjungos švietimo bei mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“ ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 1288/2013 (OL L 189, 2021 5 28, p. 1). Skelbiama [internetu.](#)

34. imtis tinkamų priemonių, kad šią rekomendaciją būtų pradėta taikyti kuo greičiau, ir kad ne vėliau kaip iki [priėmimo data + 18 mėnesių] būtų pateiktas įgyvendinimo planas, kuriame būtų išdėstytos atitinkamos priemonės, kurių reikia imtis nacionaliniu lygmeniu;
35. numatyti finansinę ir (arba) nefinansinę paramą, pavyzdžiui, praktines gaires stažuotojų organizatoriams, kad jie visų pirma siektų užmegzti ryšius su pažeidžiamomis grupėmis, ir paramą šią rekomendaciją taikančioms labai mažoms, mažosioms ir vidutinėms įmonėms;

Parama stažuotojų įsidarbinimo galimybėms didinti

36. teikti paskatas stažuotojų organizatoriams, kad sėkmingai stažuotes atlikusiems stažuotojams jie galėtų pasiūlyti nuolatinius darbo santykius;
37. naudoti atitinkamų Sąjungos fondų lėšas ir priemones kokybiškų stažuotojų skaičiui didinti, kaip numatyta šioje rekomendacijoje pateikiamose gairėse;

Tolesni veiksmai

38. kartu su Komisija rinkti duomenis apie stažuotes, visų pirma siekiant padėti formuoti kokybiškų stažuotojų politiką.

Priimta Briuselyje

*Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė*